รายงานการเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยโกเบ ปีการศึกษา 2561

นายวงศธร ทองมี

การเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยโกเบในครั้งนี้เริ่มขึ้นในช่วงต้นเดือนตุลาคมและสิ้นสุดในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน โดยได้เข้าศึกษาในคณะ Global Human Science ซึ่งเป็นสาขาที่มีนักศึกษาชาวต่างชาติมากที่สุดในมหาวิทยาลัย นักศึกษาสามารถเลือกลงทะเบียนได้ค่อนข้างอิสระ สามารถลงทะเบียนได้เกือบทุกสาขาวิชา ทว่าวิชาส่วนใหญ่นอกจากวิชาสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติล้วนแล้วแต่บรรยายเป็นภาษาญี่ปุ่น หากไม่มีพื้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นในสาขานั้นจะทำความเข้าใจได้ลำบากพอสมควร เนื่องจากอาจารย์จะให้ความสำคัญกับนักศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวญี่ปุ่นมากกว่านักศึกษาต่างชาติที่เป็นส่วนน้อย นอกจากนี้อาจารย์บางท่านใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร ซึ่งไม่ใช่ภาษามาตรฐานตามที่ได้เรียนมา การแลกเปลี่ยนในครั้งนี้จึงเน้นไปที่วิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักศึกษาต่างชาติ โดยได้เรียนกับนักศึกษาจากนานาประเทศ ได้อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้คนต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ทำให้ได้มองเห็นโลกในมุมมองที่กว้างขึ้น ไม่ใช่แค่เพียงโลกในบริบทของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

วิชาภาษาญี่ปุ่นที่เปิดสอนสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ

เป็นวิชาที่เปิดสอนโดย Center for International Education ซึ่งเป็นศูนย์ที่ให้การสนับสนุนนักศึกษาต่างชาติทั้งในด้านการศึกษาและกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งจะแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ Elementary, Upper Elementary, Intermediate, Upper Intermediate และ Advanced โดยใน 4 ระดับแรกจะมีวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน คันจิ ส่วนระดับสุดท้ายหรือระดับ Advanced เป็นวิชาประยุกต์ที่นำภาษาญี่ไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานมากขึ้น การเรียนจะเน้นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำและบอกเล่าในมุมมองของคนญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีวิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ ซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงาน วิชาภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสอบวัดระดับ และวิชาญี่ปุ่นศึกษาให้ได้เลือกเรียนอีกด้วย

หอพักของมหาวิทยาลัย

ในครั้งนี้ ทางมหาวิทยาลัยโกเบได้จัดให้พำนักในหอ Kobe Univesity Sumiyoshi International Student House ซึ่งเป็นหอที่ถือว่ามีราคาถูกมาก ค่าเช่าราคา 4,700 เยน ค่าส่วนกลาง 3,300 เยน โดยจะเก็บทุกๆ 3 เดือน ซึ่งถ้ารวมค่าน้ำและค่าไฟเข้าไปด้วย ราคาจะอยู่ที่ราวๆ 12,000 เยนต่อเดือน ภายในห้องมีตู้เย็น สุขา และห้องครัวขนาดเล็กในตัว ส่วนห้องอาบน้ำสามารถใช้ห้องอาบน้ำส่วนกลางได้ โดยมีให้เลือก 2 แบบ ได้แก่ ห้องอาบน้ำรวมพร้อมอ่างอาบน้ำขนาดใหญ่ โดยจะอยู่ที่ชั้น 1 ทุกคนจะต้องเปลือยกายและอาบน้ำตามรูปแบบวัฒนธรรมญี่ปุ่นดั้งเดิม แต่หากใครต้องการความเป็นส่วนตัวสามารถใช้งานห้องอาบน้ำเดี่ยวได้ในชั้น 2 ซึ่งในห้องอาบน้ำนี้ ก็มีอ่างน้ำให้แช่ด้วยเช่นกัน เพียงแต่ขนาดเล็กมาก สามารถแช่ได้ในท่านั่งกอดเข่าเพียงเท่านั้น และสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการทำอาหารในห้อง ก็สามารถใช้งานห้องครัวส่วนกลางได้ ซึ่งจะมีอุปกรณ์ครบกว่า ทั้งเตาไฟฟ้า เตาอบ เครื่องปิ้งขนมปัง หม้อหุงข้าว กาน้ำร้อนไฟฟ้า ไมโครเวฟ อ่างล้างจาน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย จึงควรที่ซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง โดยสามารถซื้อวัตถุดิบได้จากซุปเปอร์มาร์เก็ตที่อยู่บนเขาโดยใช้เวลาเดินประมาณ 8 นาที นอกจากนี้ ทางหอยังมีห้องทานอาหาร ซึ่งสามารถใช้ทานอาหารร่วมกับเพื่อนในหอพักพร้อมๆ กับการดูโทรทัศน์ไปด้วยได้ ห้องอ่านหนังสือและห้องซ้อมดนตรี ที่อยู่ในอาคารข้างเคียงอีกด้วย ในตอนกลางคืนสามารถพบเห็นหมูป่าได้เป็นบางครั้ง โดยมักจะมาเป็นครอบครัว ครั้งละ 3 - 5 ตัว แต่ไม่ควรเข้าไปใกล้ เพราะอาจโดนทำร้ายได้ หมูป่าไม่ได้เป็นมิตรกับมนุษย์มากนัก

การเดินทางไปมหาวิทยาลัย

การเดินทางจากหอไปยังมหาวิทยาลัยสามารถทำได้ 3 วิธี วิธีแรกคือการเดินขึ้นเขาประมาณ 25 นาที ระหว่างทางสามารถชมวิวทิวทัศน์ของตัวเมือง ภูเขาและทะเลได้ อีกทั้งยังถือเป็นการออกกำลังกายไปในตัวอีกด้วย วิธีที่ 2 คือการนั่งรถบัสจากหน้าหอ และไปเปลี่ยนสายในตัวเมือง เพื่อขึ้นรถไฟ จากนั้นค่อยเดินขึ้นเขาอีกประมาณ 10 นาที ค่าใช้จ่ายไป-กลับประมาณ 700 เยน โดยรวมแล้วใช้เวลาไม่ต่างกับวิธีแรกนัก แต่เหนื่อยน้อยกว่า ส่วนวิธีสุดท้าย เป็นวิธีที่ไม่แนะนำ นั่นคือการปั่นจักรยานไปยังมหาวิทยาลัย เนื่องจากทางไปมหาวิทยาลัยเป็นเนินลาดชันขนาดใหญ่ หากไม่ระมัดระวังให้ดีอาจมีการปั่นจักรยานตกภูเขาได้

ประสบการณ์ผ่านการแลกเปลี่ยน

ระหว่างการศึกษาแลกเปลี่ยนได้มีโอกาสเรียนรู้และทำกิจกรรมมากมาย ในห้องเรียนนอกจากจะได้เรียนเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นแล้ว ยังได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนนักศึกษาจากต่างประเทศ ต่างวัฒนธรรม ทำให้ได้ฝึกทักษะฟัง คิด พูดเป็นอย่างมาก ต่างฝ่ายต่างพยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่กดดัน และดำเนินไปอย่างสนุกสนาน นอกจากนี้ กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ทางศูนย์ดูแลนักศึกษาชาวต่างชาติจัดขึ้นนั้น ก็ทำให้ได้เรียนรู้

วัฒนธรรมญี่ปุ่นอย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เช่น การทัศนศึกษาที่โรงละครหุ่นกระบอกโบราณที่เกาะอาวาจิ การเรียนรู้วิธีการทำอาหารญี่ปุ่นและการละเล่นไพ่คารุตะกับบัดดี้ชาวญี่ปุ่น เป็นต้น

ในส่วนของกิจกรรมชมรม ผู้เขียนได้เข้าชมรมเชียร์ ซึ่งเป็นกิจกรรมชมรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของญี่ปุ่น แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนต่างชาติมากนัก โดยผู้เขียนได้รับหน้าที่ให้เป็นมือกลองประจำชมรม คอยให้จังหวะประกอบเพลงขณะเชียร์กีฬาต่างๆ เช่น เบสบอล อเมริกันฟุตบอล ลาครอส แข่งเรือยาว อีกทั้งยังได้รับเกียรติให้เป็นผู้ให้จังหวะในงานปฐมนิเทศน์นักศึกษาใหม่ ซึ่งมีนักศึกษาเข้าร่วมกว่า 6,000 คน การเข้าชมรมทำให้ได้เรียนรู้เกร็ดเล็กเกร็ดน้อยในวัฒนธรรมญี่ปุ่นมากมาย เช่น ระบบอาวุโส การทำงานเป็นทีมแบบญี่ปุ่น รวมถึงได้มีเพื่อนทั้งในชมรมและต่างชมรม การเข้าชมรมถือเป็นประสบการณ์ที่ดี คุ้มค่า และควรทำเมื่อมีโอกาสมาแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้เป็นตัวแทนในการนำเสนอสภาวะการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของประเทศไทยที่จัดขึ้นโดย G-Navi ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัยโกเบ ร่วมกับนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวโรมาเนีย โดยมีผู้เข้าร่วมเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวต่างชาติ ได้มีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในระบบการศึกษา และความเป็นไปได้ในอนาคตของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนชาวไทย

การเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนในประเทศญี่ปุ่น ถือเป็นการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทักษะฟัง คิด พูด เนื่องจากต้องใช้ 3 ทักษะนี้อยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความกล้า และความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น ได้มีโอกาสสัมผัสประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่อาจสัมผัสได้หากอยู่เพียงแต่ในประเทศไทย รวมถึงมองเห็นลู่ทางและระบบระเบียบในการที่จะอยู่อาศัยและประกอบอาชีพในประเทศญี่ปุ่น หากมีโอกาสก็ควรที่จะเข้าร่วมโครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยน เพื่อเปิดโลกทัศน์ของตนเองให้กว้างยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เกณฑ์การรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยโกเบถือว่าสูงไปเมื่อเทียบกับเนื้อหาวิชาที่เปิดสอน แม้จะเป็นวิชาภาษาญี่ปุ่นระดับสูงสุด ก็ยังมีความยากใกล้เคียงกับเกณฑ์ขั้นต่ำเพียงเท่านั้น หากเป็นไปได้ควรปรับเกณฑ์การรับให้ต่ำลงมาที่ระดับ N3 เพื่อให้เข้ากับเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนของทางมหาวิทยาลัยโกเบ ทั้งนี้ ผู้เรียนอาจจะไม่ได้พัฒนาทักษะทางไวยากรณ์ การอ่าน การเขียนอย่างที่คาดไว้มากนัก แต่หากเป็นทักษะการพูดและการฟัง ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะด้านนี้อย่างเต็มที่ เพราะเป็นทักษะที่ต้องใช้ทุกวัน สามารถเห็นพัฒนาการระหว่างก่อนมาแลกเปลี่ยนและหลังจบการแลกเปลี่ยนอย่างเห็นได้ชัด